

DOF - Dansk Ornitologisk Forening

23 arter breder sig som ynglefugle i Danmark

Flere fuglearter yngler geografisk mere spredt i det danske landskab og tager et stigende antal lokaliteter i brug som yngleområder. Det viser det første år af DOF's Atlas III, der er den hidtil mest omfattende undersøgelse af den danske fuglefauna.

For årtier siden kunne der være langt mellem yngleområderne for grågåsen i Danmark. Grågåsen var sky, og den ynglede primært i større naturområder.

I dag er den indfødte danske vildgås udbredt over stort set hele landet.

Grågåsen er generelt blevet mere tillidsfuld, og den har taget selv ganske små lokaliteter i besiddelse som redesteder.

Det viser det første års kortlægning af Danmarks fuglefauna, som 1.100 medlemmer af Dansk Ornitologisk Forening (DOF) gennemfører i fire år frem til foråret 2018 i form af Atlas III.

I [Atlas III-undersøgelsen](#), der er den hidtil største og mest omfattende af sin art, er Danmark delt op i 2.255 kvadrater hver på 5 gange 5 kilometer.

Alle disse kvadrater bliver gennemgået af erfarne ornitologer, der noterer, hvilke ynglefugle områderne huser.

Det første år i Atlas III viser, at godt en snes fuglearter tager stadig flere egne af Danmark i besiddelse som yngleområder. Flere danske ynglefugle fordeler sig tilsyneladende geografisk mere spredt i landet, end de gjorde for årtier siden.

Mindre sky, flere muligheder

Grågåsen er et godt eksempel på tendensen til en større geografisk spredning blandt nogle af de danske ynglefugle. Da Danmarks ynglefugle midt i 1990'erne blev kortlagt i Atlas II, blev grågåsen fundet ynglende i 474 kvadrater. Det første år af Atlas III har vist, at grågåsen nu yngler i 644 kvadrater i Danmark, siger Thomas Vikstrøm, der er biolog i DOF's ATLAS III-projekt.

I dag er den indfødte danske vildgås udbredt over stort set hele landet, viser ATLAS III. Foto: Jan Skrivers

Grågåsens større geografiske spredning hænger til dels sammen med en voldsom fremgang i antallet af ynglende gæs, men også i en ændring af fuglenes adfærd. Vi kan se, at grågåsen er blevet mindre sky, og nu rykker tættere på mennesker. Det vil i praksis sige, at mindre søer og småmoser nær byerne eller ligefrem inde i byerne bliver ynglesteder for grågæs. De senere år har de fleste af Danmarks vådområder på den måde udviklet sig til potentielle yngleterræner for grågåsen, siger Thomas Vikstrøm.

Tranepar fletter halse flere steder i landet, har ATLAS III-undersøgelsen vist. Foto: Jan Skriver

Tranen er en anden af de store fugle, der tager et stigende antal danske områder i brug som yngleterræner. I midten af 1990'erne blev der blot registreret 14 danske lokaliteter med ynglende traner. I 2014 nærmede antallet af tranelokaliteter sig 100.

Flere kolonier med færre fugle

Første år af Atlas III viser også, at skarven søger ud i nye yngleterræner. Sidste år blev skarven fundet ynglende på 79 danske lokaliteter, mens den midt i 1990'erne kun havde kolonier 52 steder i Danmark.

Skarven har tilsyneladende ændret sin ynglestrategi, så der er færre af de kæmpestore kolonier med mange tusinde ynglepar. I stedet er kolonierne blevet mindre og geografisk mere spredte, siger Thomas Vikstrøm.

I 2014 blev skarven fundet ynglende på 79 danske lokaliteter, mens den midt i 1990'erne kun havde kolonier 52 steder i Danmark. Foto: Jan Skriver

Han påpeger, at Atlas-undersøgelsen ikke sætter antal ynglepar på de forskellige arter. Det er stedet, lokaliteten, hvor fuglen yngler, der bliver plottet ind i undersøgelsen, som dermed tegner et aktuelt billede af arternes udbredelse i det danske landskab.

Blåhals breder sig

I småfuglenes rækker er der særligt to arter, der springer i øjnene, når talen falder på en større geografisk spredning af ynglefundene.

Blåhals og sortstrubet bynkefugl har siden Atlas II i 1990'erne flerdoblet deres udbredelsesområde i Danmark.

Klimaændringerne i retning af varmere somre har formentlig bidraget til at øge den danske udbredelse af disse to sydlige arter. Blåhalsen blev i 2014 fundet ynglende i 59 kvadrater, mens sortstrubet bynkefugl blev fundet i 72 kvadrater. Det skal sammenholdes med, at der i løbet af Atlas II kun blev fundet 3 kvadrater med ynglende blåhals og 15 med ynglende sortstrubet bynkefugl, siger Thomas Vikstrøm.

Klimaændringerne i retning af varmere somre har formentlig bidraget til at øge den danske udbredelse af blåhals. Foto: Jan Skriver

I disse uger er anden sæson af Atlas III godt i gang. Og rundt regnet 1.100 ornitologer er i felten med kikkert og notesbog for at finde og notere ynglefugle fra Skagen til Gedser og fra Blåvands boulevarder af sandstrande til Bornholms yderste skær.

ARTER I SPREDNING

Følgende arter har udvidet deres yngleområder i Danmark siden midten af 1990'erne:

- Nilgås
- Vandrefalk
- Rovterne
- Kongeørn
- Rødhovedet and biæder
- Hvidvinget korsnæb
- Sølvhejre

Havørn
Blåhals
Sorthovedet Måge
Trane
Sortstrubet Bynkefugl
Perleugle
Sangsvane
Skestork
Lærkefalk
Bramgås
Lomvie
Rød Glente
Hvinand
Skarv

Trane- udbredelse fra ATLAS I til ATLAS III

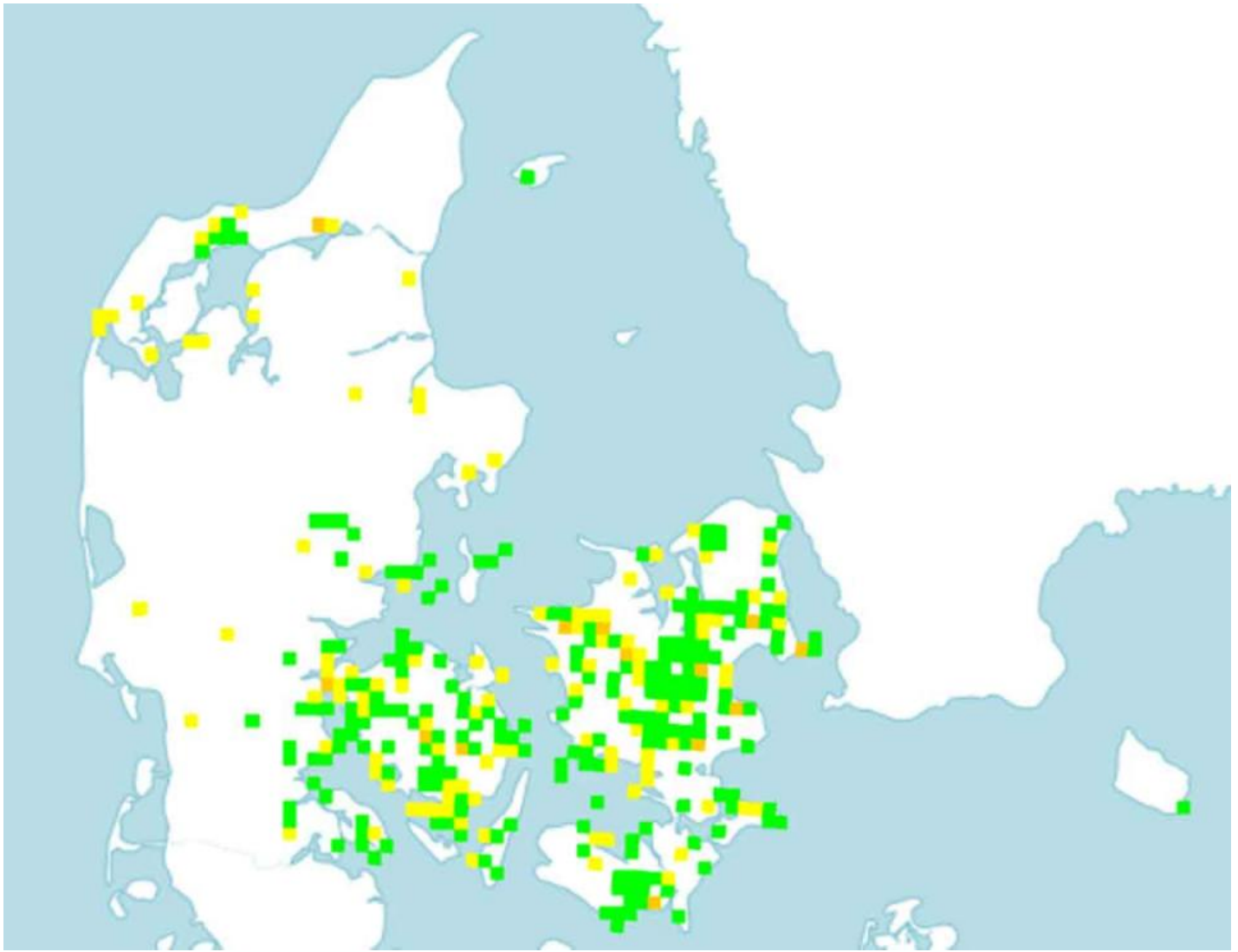

Tranens udbredelse i ATLAS I, 1971-1974

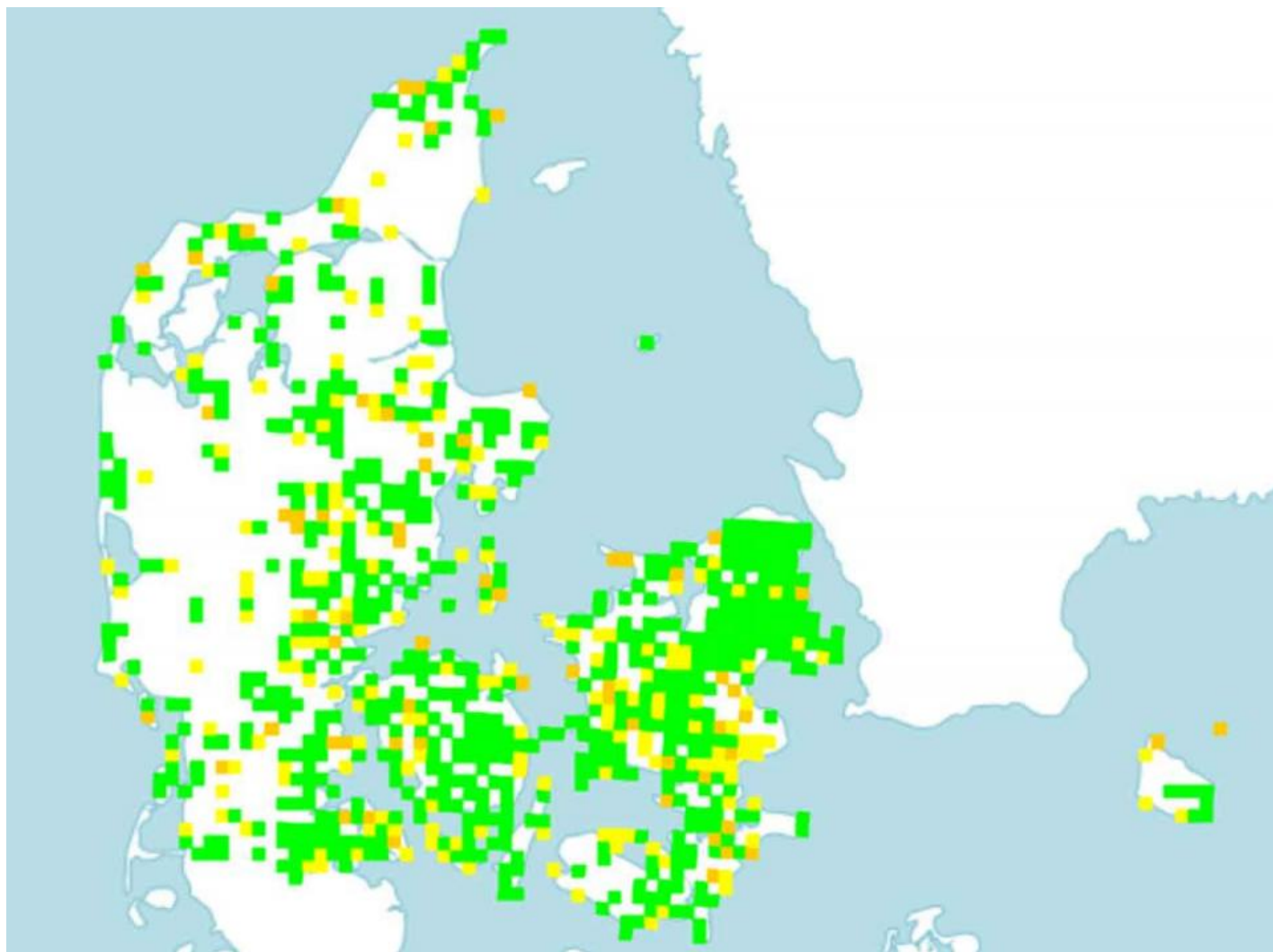

Tranens yngleudbredelse 2014-17 (delresultat, maj 2015)

Grågås - udbredelse fra ATLAS I til ATLAS III

Grååsens yngleudbredelse 1971-74

Grågåsens yngleudbredelse 2014-17 (delresultat, maj 2015)

Yderligere oplysninger fås hos:

Dansk Ornitologisk Forening, (DOF)

Tlf. 33 28 38 00

Thomas Vikstrøm, biolog, DOF

Tlf. 33 28 38 22 (direkte)

FAKTA OM ATLAS III

I Atlas III er Danmark delt op i 2.255 kvadrater på hver 5 gange 5 kilometer.

Fuglelivet i hvert kvadrat bliver undersøgt, og de mange observationer bliver registreret i en database.

I 2014 blev der indtastet flere end 150.000 observationer i databasen.

Atlas III finder sted i årene 2014-2018.

Den første Atlas-undersøgelse af den danske fuglefauna fandt sted i 1970'erne.

Fra 1993-1996 sendte DOF Atlas II på vingerne.

 Dato:
30. 04. 2015

 Skrevet af:
Jan Skriver

 Fotos af:
Jan Skriver

 Emner:
DOF'S PROJEKTER

 Tags:
ATLAS III, DANSKE YNGLEFUGLE, GRÅGÅS, SKARV, TRANE